

APSTIPRINU
LBTU IITF Dekāns
G.Vītols
2024.gada 29. janvārī

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
Inženierzinātņu un informācijas tehnoloģiju fakultāte
Inženiertehnikas un enerģētikas institūts

IEVADAPMĀCĪBA DARBA AIZSARDZĪBĀ

Izstrādāta saskaņā ar LR Darba aizsardzības likuma
14.pantu, MK noteikumiem Nr.749 „Apmācības kārtība
darba aizsardzības jautājumos“ un izvērtējot darba
vides riskus un situāciju darba vietā

SASKAŅOTS
Inženiertehnikas un enerģ. inst.vadītājs
A.Birkavs
2024. gada 29. janvārī

IEVADAPMĀCĪBA DARBA AIZSARDZĪBĀ MĀCĪBSPĒKIEM UN TEHNISKAJIEM DARBINIEKIEM

1. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS

Ievadapmācība darba aizsardzībā instrukcija ir saistoša Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Inženierzinātņu un tehnoloģiju fakultātes mācībspēkiem un tehniskajiem darbiniekiem (turpmāk IITF), kuri nodarbināti IITF telpās.

Darba aizsardzības instrukcija nosaka darba aizsardzības pasākumus un pienākumus, kas jāievēro nodarbinātajiem, atrodoties fakultātes telpās.

1.1. Nodarbinātā pienākumos ietilpst zināt un ievērot:

1.1.1. pirms darba uzsākšanas - iepazīties ar šīs instrukcijas prasībām un ievērot tās visa darba laikā. Personas, kuras nav iepazinušās ar šo instrukciju nedrīkst atrasesies IITF telpās;

1.1.2. drīkst neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darba vadītājam un darba aizsardzības speciālistam, ja darba apstākļi un elektroiekārtas rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;

1.1.3. ja nav atbilstošas profesionālās sagatavotības, nav veikta apmācība ar darba aprīkojumu, datoru uc. tehniku;

1.1.4. ir pamanīta dzirksteļošana, dūmi vai liesma, deguma smaka, slēdzu uzkaršana u.c.;

Ugunsdrošības prasības – darba vietā aizliegts rīkoties ar atklātu liesmu, dedzināt sveces un atstāt tās bez uzraudzības, smēķēt. Jāievēro “Ugunsdrošības instrukcija”.

Elektrodrošības prasības – ievērot darba aizsardzības instrukciju “Elektrodrošība neelektrotehniskajam personālam”, tai skaitā ievērot elektrodrošības pamatnoteikumus. Elektroiekārtas ekspluatēt saskaņā ar lietošanas instrukciju, elektroiekārtu pieslēgt pie elektropadeves un atslēgt no tās ar sausām rokām, ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes. Ievērot darba laika un atpūtas režīmu un ergonomiskās prasības.

1.2. Ievērot kārtību un tīrību darba vietā.

1.3. Darba devējam ir tiesības piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodu par darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem, kā arī darba devēja prasību nepildīšanu darba aizsardzības jautājumos.

Nodarbināto iespējamie darba vides riska faktori

1.4. Paredzēti šādi iespējamie darba vides riska faktori:

- 1.4.1. nepareiza darba vietas organizācija un telpas iekārtojums;
- 1.4.2. neapmierinošā mikroklimats telpā;
- 1.4.3. ilgstoša atrašanās vienveidīgā pozā, redzes sasprindzinājums;
- 1.4.4. nepietiekams vai nepiemērots apgaismojums, neatbilstoša ventilācija telpā;
- 1.4.5. neatbilstošs tehniskai stāvoklis darba aprīkojumam;
- 1.4.6. elektriskās strāvas trieciens, ja bojāts darba aprīkojums;
- 1.4.7. traumas – aizķeršanās, pakļupšana, paslīdēšana (nekārtīga darba vide), mikrotraumas;
- 1.4.8. putekļu koncentrācija telpā;
- 1.4.9. psihoemocionālā slodze – darba laika trūkums, pārslodze, atbildība u.c.

Kolektīvie un individuālās aizsardzības līdzekļi

1.5. Paredzēti šādi aizsardzības līdzekļi:

- 1.5.1. obligātā veselības pārbaude nodarbinātajiem (OVP) saskaņā ar 10.03.2009. MK noteikumiem Nr.219 “Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”. Pirmreizējo veselības pārbaudi veic pirms darba uzsākšanas (pirmreizējā pārbaude), pēc tam reizi 3 gados (periodiskā pārbaude);
- 1.5.2. darba un atpūtas laiks (ieteicams ik pēc stundas pārtraukt darbu uz 5-10 min. vai ik pēc divām stundām 15 min. pārtraukums);
- 1.5.3. pareiza darba poza strādājot;
- 1.5.4. vingrinājumi ķermenim un acīm;
- 1.5.5. lietot brilles, ja ārsts tās izrakstījis;
- 1.5.6. telpu vēdināšana;
- 1.5.7. vispārējais un vietējais apgaismojums;
- 1.5.8. drošības zīmes.

1.6. Par darba aprīkojuma bojājumiem ziņot tiešajam vadītājam vai laboratoriju vadītājam.

1.7 Nodarbinātajam aizliegts uzsākt darbu alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē. Smēķēt darba un institūta koplietošanas telpās. Patvaļīgi veikt darba aprīkojuma remontu un rezerves daļu nomaiņu.

2. DARBA PRASĪBAS, UZSĀKOT DARBU

2.1. Sagatavot darba vietu, vizuāli pārbaudīt darba veikšanai nepieciešamo darba aprīkojuma stāvokli.

2.2. Izvēdināt telpu.

2.3. Darba vietā noregulē apgaismojumu, galdu un krēslu, lai ērti būtu strādāt.

2.4. Nodarbinātajam aizliegts uzsākt darbu, ja konstatēts darba aprīkojuma bojājums. Aizliegts strādāt ar tehniskiem līdzekļiem, bez iepriekšējas iepazīšanās ar instrukciju.

2.5. Par konstatētām nepilnībām, darba aprīkojuma bojājumu vai darba neuzsākšanas iemesliem, ziņot tiešajam darba vadītājam vai laboratoriju vadītājam.

3. DARBA PRASĪBAS, VEICOT DARBU

3.1. Ievērot kārtību darba vietā un telpā.

3.2. Būt piesardzīgam un uzmanīgam, koncentrēties uz savu veicamo darbu, darba laikā netraucēt citus nodarbinātos.

3.3. Izmantojot darba aprīkojumu, ievērot tās lietošanas instrukcijas prasības.

3.4. Pareiza darba poza, strādājot ar datoru.

3.5. Ievērot noteiktos pārtraukumus.

3.6. Pa kāpnēm un telpās pārvietoties uzmanīgi, neskriet. Būt uzmanīgam pārvietojot/nesot smagus priekšmetus.

3.7. Pirms elektroierīču tīrīšanas vai pārvietošanas, atslēgt tās no barošanas tīkla.

3.8. Ja uz grīdas izlijis šķidrums, nekavējoties to saslaucīt.

3.9. Darba laikā nodarbinātajam aizliegts:

3.9.1. strādāt ar bojātu darba aprīkojumu;

3.9.2. patvaļīgi veikt tā remontu;

3.9.3. darba aprīkojuma tuvumā novietot ēdienu, dzērienu, puķu vāzes u.c. lietas;

3.9.4. iziet no telpas, atstājot ieslēgtas iekārtas, bez uzraudzības atstāt ugunsnedrošus priekšmetus.

3.10. Par konstatētajām nepilnībām vai darba aprīkojuma bojājumu, ziņot tiešajam darba vadītājam vai laboratoriju vadītājam.

4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, BEIDZOT DARBU

4.1. Izslēgt elektroiekārtas saskaņā ar ekspluatācijas un instrukcijas prasībām, sakārtot darba vietu.

4.2. Novākt visus nevajadzīgos materiālus un pārbaudīt vai ir izlēgta datortehnika un cita veida aparatūra.

4.3. Aizvērt logus, izslēgt apgaismojumu un aizslēgt durvis.

4.4. Nodarbinātajam aizliegts atstāt bojātu darba aprīkojumu, neinformējot par to tiešajam darba vadītājam vai laboratoriju vadītājam.

5. DARBA HIGIĒNAS PRASĪBAS

5.1. Ēst tikai speciāli iekārtotās telpās.

5.2. Mazgāt rokas pirms darba uzsākšanas, ēdienreizēm un darbu beidzot.

5.3. Darba laikā uzturēt kārtībā darba vietu, regulāri to sakārtot.

6. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS

6.1. Nekavējoties pārtraukt darbu, ja rodas bīstamība, kas var radīt nelaimes gadījumu. Brīdināt citus nodarbinātos.

6.2. Ugunsgrāka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu, evakuēties un sekot norādēm no ugunsgrēka izziņošanas sistēmas skaļruņiem.

6.3. Izsaukt Ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, zvanot uz tālruņa numuru **112**, nosaucot precīzu ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu, tālruņa numuru. Jārīkojas saskaņā ar fakultātes izstrādāto "Ugunsdrošības instrukciju".

6.4. Nelaimes gadījumā nekavējoties sniegt cietušajam pirmo medicīnisko palīdzību, izsaukt Neatliekamo medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruni **113**, nosaucot precīzu nelaimes gadījuma vietas adresi, cietušo skaitu, ziņot, kas noticis. Nepārtraukt sarunu, pirms to nav izdarījis **113** dispičers.

6.5. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā, atslēgt strāvas avotu, atbrīvot cietušo no strāvas iedarbības, ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt māksīgo elpināšanu. Izsaukt Neatliekamo medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruni **113**.

6.6. Par darba laikā notikušu nelaimes gadījumu vai ugunrēku, nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam un laboratoriju vadītājam.

6.7. Nelaimes gadījuma vietu atstāt neskartu, to mainīt drīkst tikai lai sniegtu palīdzību cietušajam.

6.8. Nodarbinātajam aizliegts atstāt darba vietu bez pirmās palīdzības sniegšanas un ziņošanu attiecīgiem dienestiem.

IZSTRĀDĀJA:

Laboratoriju vadītāja

I.Meņķe

Drošības zīme	Skaidrojums
Aizlieguma zīmes	Aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju
	Nesmēķēt!
	Smēķēšana un atklāta liesma aizliegta
Pirmās palīdzības, evakuācijas izeju un glābšanas papildizeju zīmes	Sniedz informāciju par pirmās palīdzības sniegšanas vietām, evakuācijas izejām un glābšanas papildizejā
	Pirmās palīdzības aptieciņa
1. 2. 	1. Evakuācijas izeja 2. Papildinformācijai
	Virziens uz evakuācijas izeju
	Virziens uz evakuācijas izejām pa kāpnēm.
Ugunsdrošības zīmes	Sniedz informāciju par ugunsdzēsības iekārtām un līdzekļiem, un to atrašanās vietām, kā arī informāciju par apzīmējumiem evakuācijas plānos vai ugunsdzēsības, glābšanas un civilās aizsardzības pasākumu plānos
	Ugunsdzēsības aparāts
	Automātisko un manuālo ugunsdrošības sistēmu un iekārtu ieslēgšana
	Ugunsdzēsības krāns
	Virziens uz ugunsdzēsības iekārtu un līdzekļu atrašanās vietu
	Telefons ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izsaukšanai
Brīdinājuma zīmes	Brīdina par risku vai bīstamību
	Bīstami, elektrība!
Rīkojuma zīmes	Norāda uz konkrētu darbību
	Smēķēšanas vieta, atļauts smēķēt.
	Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi